

Strafkorting voor spelfouten?

Slechts de helft van de Vlaamse leraren bestraft dt-fouten met een lager cijfer (Het Laatste Nieuws 1/8/2007).¹ Dat rapporteert Els Hendrickx in haar Leuvense licentiaatscriptie (juli 2007).² Ze heeft het hier over straffkorting bij het becijferen van schoolprestaties in vakken als geschiedenis of aardrijkskunde. Zo'n straffkorting vormt één van de vele instrumenten die een onderwijsinstelling kan inzetten in het kader van haar taalbeleid.

In het laatste decennium wint de gedachte veld dat het bevorderen van de mondelinge en schriftelijke beheersing van het Nederlands niet alleen op het bordje van de docent Nederlands thuishoort. Ook de docenten van 'talige' zaakvakken zoals Geschiedenis en Aardrijkskunde kunnen er veel aan bijdragen. Daartoe moeten scholen een systematisch *taalbeleid* ontwikkelen. Dat is de boodschap van de website Taalgerichtvakonderwijs.nl.³ In het *Levende Talen Tijdschrift* (6:1, 2005, p.3-11) schreef Maaïke Hajer een overzichtsartikel over de stand van zaken.⁴ Eén van de aandachtspunten bij taalgericht vakonderwijs is, aldus Hajer, dat de docent taalondersteunende technieken hanteert in zijn of haar feedback op de inbreng van leerlingen. En daarmee komen we in de buurt van wat Els Hendrickx bedoelt met haar straffkortingen: een straffkorting voor spelfouten is een krachtdadige vorm van feedback op deficiënte taalhandelingen van leerlingen. Of is dat krachtdadig werken met een botte bijl?

Het grote nadeel van straffkortingen is dat de toegekende cijfers vervuild raken. De toegekende score zegt niet meer hoe goed de prestatie op het gebied van Geschiedenis of Aardrijkskunde is geweest. Het is denkbaar dat een leerling de klas moet doubleren wegens onvoldoendes voor Nederlands en voor enkele zaakvakken, terwijl die onvoldoendes op de zaakvakken uitsluitend het gevolg waren van straffkortingen op Nederlandse taalbeheersing. Het is denkbaar dat een student zijn geografietentamen moet herkansen, niet omdat hij de stof onvoldoende beheerste maar omdat zijn Nederlandstalige presentatie te wensen overliet. Het zou meer voor de hand liggen aan prestaties twee afzonderlijke beoordelingen te verbinden: één voor het desbetreffende vak en één voor taalbeheersing Nederlands. Als de laatstbedoelde beoordelingen telkens weer onvoldoende uitpakken, moet de betrokkenen aanvullende taken verrichten waarin zij uitsluitend op Nederlandse taalbeheersing worden afgerekend. Door het geven van *vakinhoudelijke* straffkortingen pleegt de beoordelaar wanprestatie jegens de leerling/student.

Maar liefst de helft van de Vlaamse leraren bestraft dt-fouten met een lager cijfer! Dat is een schrikbarend blijk van wijdverbreid machtsmisbruik. Na enig gegoogled moet ik concluderen dat ook sommige (of vele?) Nederlandse docenten zich eraan bezondigen.⁵ Het is goed dat opleidingen alles in het werk stellen om gediplomeerden af te leveren die de Nederlandse taal zowel mondeling als schriftelijk voldoende beheersen, maar het is in strijd met de beroepsethiek dat een vakdocent zijn of haar beoordeling van de prestaties van een leerling/student laat vertekenen door factoren die voor de toekenning van het desbetreffende vakcijfer irrelevant zijn. Dat geldt niet alleen voor factoren zoals vlijt, gedrag en netheid, maar ook voor beheersing van de instructietaal.

Wes Holleman
weblog onderwijs 20-8-2007
www.onderwijsethiek.nl

¹ http://www.hln.be/hlns/cache/det/art_540621.html?wt.bron=hlnBottomArtikels.

² *Zo gezegd, zo gedaan? Een onderzoek naar de houding met betrekking tot dt-fouten bij jongeren, leerkrachten en recruiters* (Eindverhandelingen Letteren, 2e Licentiaat taal- en letterkunde, Germaanse talen, juli 2007); URL: <http://www.kuleuven.be/nieuws/berichten/2007/thesis/thesis2007.htm>.

³ <http://www.taalgerichtvakonderwijs.nl>.

⁴ http://www.hu.nl/NR/rdonlyres/OA5EAF37-1527-41D5-82F4-B8179AEDF217/5361/maaike_levendetalen.pdf.

⁵ [http://www2.let.uu.nl/Solis/geschiedenis/mededelingen/Rapportage%20taalvaardigheid%20-%20Thomas%20van%20den%20Brink%20-%202023%20april%202007%20-%20M%20\(2\).pdf](http://www2.let.uu.nl/Solis/geschiedenis/mededelingen/Rapportage%20taalvaardigheid%20-%20Thomas%20van%20den%20Brink%20-%202023%20april%202007%20-%20M%20(2).pdf)